

*Xesús Rábade Paredes**

Autopoética

C ando aínda era novo e vivira moi pouco, acreditei incluso na palabra como instrumento ou arma poderosa para mover o mundo. Só o tempo me ensinou que a poesía nace de espesos, remotosísimos silencios, e que apenas se avén coas estridencias. Neste sentido, hoxe busco nas marxes a precisión poética e véxome habitante dunha fronteira tensa. No combate permanente coas palabras, o territorio do poeta é un mundo entre paréntese, sempre nas beiras da radicalidade. En consecuencia, eu só me atrevería a insinuar que a indagación poética é precisar tal vez a través da palabra o horizonte embazado que preside a existencia. Para expresalo coa intuición de Dieste, «denantes de ter brillo, ter metal, anque sexa sen brillo».

Nai

1

Era o meu tempo branco, que é sazón indecisa,
 como o da terra rasa que me gardou a infancia...
 Non alpeiraba aínda no horizonte
 a nube cega encapotando a lúa,
 nin había presaxios de noites violáceas
 espaxando sombras,
 arando sucos fondos polo rostro,
 e o meu corazón novo era só dos teus pasos.

* Xesús Rábade Paredes (Seixas-Cospeito-Lugo, 1949) é catedrático de Lingua e Literatura de Instituto, colaborador habitual en publicacións diversas, escritor vocacional e membro fundador do PEN Clube de Galicia.

Obtivo, entre outros premios, o «Galicia» e «Álvaro Cunqueiro» de novela e o «Manuel Antonio», «Galicia», «Lorenzo Varela» e «Esquíu» de poesía.

Nos teus ollos de nai eu non sufrira
o pozo de silencio que che estiñara a guerra.
Ulíasme a herba seca que perfumaba o mundo
e ocultábasme a cifra do medo e dos oubeos,
da noite agatuñando polas abidueiras.

Daquela eu non sabía que abril gardaba a morte,
nin que por entremedias das contras arrimadas
viña un silencio cósmico agallopando a Chaira,
nin que en ti se xuntaban mil xeracións de sangue
que tamén boquexaron ó te engulir a terra...

Pola tarde de outono vou hoxe preguntando
se a morte será certa.

Só os paxaros,
cansos de dubidaren na corda dos solpores,
debruzan sobre a terra rechouchíos de loito,
metáforas en clave de salouco.

2

Coas armas poderosas e inermes que me deches,
voz que aínda retumbas no fondal do meu pozo,
fun levantando inorde
a casa das palabras,
construíndo o edificio vertical do silencio.

Non hai resposta.

O eterno interrogante
permanece aí sempre,
en branco,
na soleira.

3

Estóu só fronte ó mar
galgante sobre as rochas,
engulidor de ventos como escumas...
E ela aparece diminuta e inmensa,
inmensa e diminuta en ondas polo alento,
ondas a me petaren aquí no nó da gorxa,
nos cons do peito trémulo,
rochas deste navío do meu corpo
cheo de vías de auga,
engulindo auga amarga mar adentro.

Son algúns dos seus títulos: *O sangue na paisaxe* (1980), *No aló de nós* (1981), *Matria de sombra* (1987) e *Poldros de música* (1993), poemas; *A terra prometida* (1974), *Morrer en Vilaquinte* (1980), *Saraverde* (1987), *A palabra secreta* (1989), *Branca de Loboso* (1991) e *As sombras do barroco* (1994), narrativa; *Símbolos de Galicia* (1979), *Literatura século XX* (1985) e *Recuperar a voz* (1991), ensaio.

Mar adentro da miña tempestada,
vesme ti, tan grandiosa e pequeniña,
desdebuxada e nítida na lisura do espello
que o balbordo do mar salfire e embaza.

4

Mentres te me vas indo como vento de outono,
esgazándome as follas e inzándome de corvos,
queda a paisaxe espida dos seus dous brazos toca
e un ameneiro triste cabo do encoro inmenso.
Nas veas do meu río choran todas as albas
e un cavorco avesío aniña nos meus ocos.

Puxéchesme a voz dentro para que te nomee,
mais é a voz un encoro que filla dor aceda,
ferida miña inzada, tempo que non demuda,
canto onde axexa a morte de perfil indeciso,
cos seus dentes espidos como arestas de rocha.

Esvaído horizonte, prófugo como un mito,
vaso onde pinga a esencia de todos os venenos,
asolágasme invisio, punxente e desharmónico,
sementando o meu barro con todos os teus ecos.

Mentres te me vas indo como vento de outono,
todo o universo murcho se estíña nos meus ollos.
E preguntolle ó vento que me diga o meu nome,
que proclame de todos os verdadeiros nomes,
febles seres inermes trabados polo noxo,
sempre buscando a cifra xusta de cada cousa
e habitando no raso, na gándara, entre as pedras,
rexistrando tesouros baixo a codia da terra
sen darmos aprendido nin como nos chamamos...

Só golforón de alento feríndonos na gorxa,
ou tal vez ollo inmenso aberto contra a noite.